

Den gudløses afmægtige tragedie.

Forfatteren Aksel Sandemose fortæller i sin bog "Murene omkring Jeriko" om tabet af sønnen Esben. Esben døde i en ung alder af leukæmi. Han var 18 måneder om at dø. Og det varede længe, siger Aksel Sandemose, før det gik op for familien og drengen selv, at sygdommen var uhelbredelig. Enhver, der har haft svær sygdom og dødsfald tæt inde på livet, véd hvad det vil sige: Alle bekymringerne, uvisheden, og tvivlen, inden diagnosen er lagt. Håbet om, at det må gå godt og højdepunkterne, når der viser sig det mindste tegn på bedring. Og modsat rutsjeturene nedad ved hvert lille tilbageskridt. Til sidst fortvivlelsen, når døden er uomgængelig. Og, når det hele er forbi, tomheden, sorgen og savnet.

Hvordan kan det overhovedet bæres, spørger Sandemose? Og hans svar er hjerteskrærende. Han skriver: "Esben er borte, han véd ikke, at han har levet, og han véd ikke, at han er død. Al denne elendighed findes kun i hans brors, hans mors, og mit hjerte. For Esben er der ingenting sket, døden angår kun de levende". Og han føjer til, at det var en stor hjælp for ham ingen Gud at have. Når der ikke er nogen at klage til, er der heller ingen at anklage. Du klarer bedst den bitre død, når du tager imod den alene i dit hus, siger han. Mens konen rejser til Italien for at glemme, da drengen er død, tager Sandemose derfor tilbage til hjemmet for at komme til rette med tabet og finde en vej ud af ulykken og tilbage til livet.

Sandemose fortæller, hvordan han brugte et par måneder på flytte nogle sten så store som pianokasser. At han lærte sig selv nogle af alle de kneb, oldtidsmenneskene må have benyttet sig af, når de ville ommøblere naturen. Han beretter, hvordan han ene mand løftede en kæmpe sten en meter op i luften. Det tog ham 5 dage og krævede et enormt slid samt en masse teknisk snilde. Men som han siger, "...med en tro, der flytter bjerge, kan man ene mand slæbe afsted med sten så store som små huse".

En skildring og ord, må man sige, der går én til marv og ben. Det er både til at le og græde over denne afsindige tumlen med hushøje sten. Synet af dette ensomme og ulykkelige menneske, der fortvivlet forsøger at kæmpe sig ud af sorgen i sin baksen rundt med at overvinde naturen. Han ved godt, at han ikke kan vælte stenen fra sønnens grav. Men han tror det muligt selv at vælte sorgen fra sit sind. Ja, han tror det ikke blot muligt. Eftersom han forkaster al tale om Gud, mener han, det er den eneste mulighed. Heroisk kæmper han for at frelse sig selv fra den smerte, der lægger tilværelsen øde. Med sin egen livskraft forsøger han at overvinde døden i sit liv.

Der er tale om sorgbearbejdelse, ville nogen nok sige. Eller psykologisk selvforløsning, for at bruge et andet udtryk. Men er der virkelig befrielse i denne forløsning? Er det ikke kun en dump smerte og en heroisk livstrods, der måske nok er en væsentlig forudsætning for at komme videre, men som dog aldrig rummer nogen udfrielse i sig selv? På en eller anden måde forekommer det at være mærket af døden alt sammen - en slags krampagtig holden sig på benene - der ikke rigtig kan tages for gode varer. Og sådan tolker Sandemose det da også selv ved at kalde kampen med stenene og sorgen for "den gudløses afmægtige tragedie".

I beretningen om Jesu opstandelse forholder det sig lige omvendt. Her er ingen sten, der skal væltes fra eller flyttes. Evangeliet - det glade budskab er, at stenen er væltet fra! Det er sket! Det var ikke op til hverken kvinderne ved graven, de andre disciple,

eller til os at vælte den bort. Da livet overvandt døden én gang for alle, var det ikke i kraft af nok så megen menneskelig muskelstyrke eller teknisk snilde. Men ved den livskraft og kærlighed til mennesker, der udgår fra Gud. I historien om Jesus er det liv altsammen. Overalt, hvor han kom frem, sejrede livet over de livsnedbrydende kræfter. Han udfriede mennesker fra sult og nød, fra sorg og selvskabt plage. Han helbredte de syge og sad til bords med de foragtede. Han fjernede deres selvforagt og gjorde andres fordømmelse til skamme. Han overvandt så at sige al den død, vi har det med at plante midt i livet, både for os selv og for hinanden. Han var hos mennesker under alle forhold i tilværelsen, og når dødens mørke syntes at have sænket sig over dem, var han solen, der jog skyerne på flugt, og skænkede dem livet på ny. Selv den fysiske død måtte ved hans opstandelse påskemorgen til sidst vige.

Og dog var han ikke nogen "selvfrelser". Langfredag steg Jesus ikke ned af korset for at frelse sit eget liv. Han blev hængende til den bitre ende, skønt folkeskarerne håned ham og mente, at netop den kendsgerning beviste hans nederlag. Han var ikke et heroisk menneske, der kunne og ville selv. Jesus viste sig tværtimod som Kristus - som Guds udvalgte og elskede - netop ved ikke at frelse sig selv. Og derved blev han vores frelser. Ikke naglerne, men kærligheden til andre mennesker, bandt ham til korset.

Med hele sit liv, sin gerning, sin død, og sin opstandelse forkynder han, at vi hverken kan eller skal frelse os selv. At det tværtimod er den store misforståelse, som gør det så svært for os at leve. Fordi vore forsøg på at frelse og befri os selv altid på forhånd er dømt til at mislykkes, hvadenten vi nu tumler med store sten eller på anden måde prøver at ommøblere verden og tilværelsen. At vi i stedet i liv og død skal betros til Gud og leve i troen på hans barmhjertighed og nåde. Troen på opstandelsen er troen på, at Gud ved Vorherre Jesus Kristus, har udfriet og frelst os fra alt det, der truer, og vil gøre det igen, hver gang, vi beder ham om det. Selv døden skal ikke få det sidste ord. Tør vi tro på det, så kan livet også blomstre og gro for os, for da véd vi, at alt ikke afhænger af os, og hvad vi formår. Men alene af den almægtige og hans kærlighedsmagt.

Det er muligt, at det giver en vis selvtilfredshed og imponerer andre at slæbe rundt med sten så store som små huse. Givet er det da også, at det kræver livsmod og styrke at klare livet i verden. Men at tro, man selv skal bringe de egenskaber til veje, det er et vildspor, som kun fører til endnu mere fortvivlelse.

Vi kan ikke vælte nogen sten fra eller noget sted hen. Og vi skal heller ikke. Evangeliet forkynder, at stenen er væltet fra, og det uden vores hjælp. Den er derfor også løftet bort fra vore skuldre. Deri ligger løftet om Guds hjælp i både liv og død.

Evangeliet om Jesu opstandelse vil således lære os at vente det umulige: At lægge vort liv i Guds hånd og bede ham oprejse det af graven. Eller som det siges ved hver eneste dåb og hver eneste begravelse i kirken. "Lovet være Gud, Vorherre Jesu Kristi Far, som i sin store barmhjertighed har genfødt os til et levende håb, ved Jesu Kristi opstandelse fra de døde". Tror vi på det, så vil befrielsen over ikke at skulle frelse os selv, give livsmodet mulighed for en glædelig opstandelse i vort liv, hver gang stenen synes at spærre os vejen ud af gravens mørke. Og dertil håbet om vor egen opstandelse engang, når Gud vil det.
Rigtig glædelig påske!

Finn Ryneld